

Čierna vdova

Tri vdovy

Meno čierna vdova je súhrnným označením pre tri najnebezpečnejšie pavúky z čeľade snovačkovitých. Európsku čiernu vdovu, poddruh snovačky jedovatej, spoznáte podľa trinástich svetlo ohraničených červených škvŕn na zadočku. Čierne vdovy snovačka jedovatá a snovačka kalifornská majú na zadočku škvrnu v tvare presýpacích hodín. Všetky tri sú jedovaté. Európska zástupkyňa má dokonca ten najsilnejší jed zo všetkých pavúkov žijúcich v Európe.

Výstražné sfarbenie

Jasnočervená kresba na zadočku čiernej vdovy slúži na zastrašenie. Výstražné sfarbenie tohto jedovateho pavúka je podobne ako u mnohých iných zvierat signálom, aby sa mu ostatné živočíchy radšej vyhýbali.

Ako prišla vdova k svojmu menu

U čiernych vdov sú samičky nielen oveľa väčšie ako samčekovia, ale aj oveľa agresívnejšie. Niektoré samičky samca po párení zabijú a zožerú. Táto situácia však nastáva iba pri párení v zajatí, kde samec nemá priestor, kam by utiekol. Samica pavúka tak urobí sama zo seba vdovu. Z prírody nie je známy jediný prípad takéhoto správania. Nájdú sa však aj samčeky, ktoré prežijú niekoľko párení.

WANTED

ČIERNA VDOVA

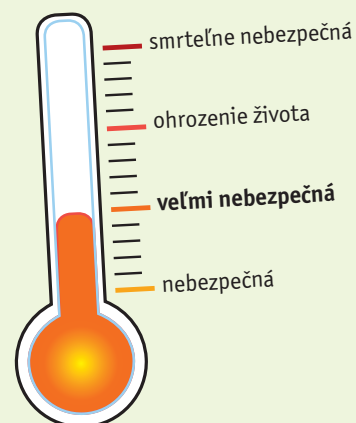
Veľkosť: až 1,5 centimetra

Farba: čierny podklad, červená kresba

Výskyt: trópy, subtrópy, Severná a Južná Amerika, južná Európa

Potrava: muchy, kobyľky, chrobáky, pavúky, drobné stavovce, ako sú jašterice

Zbrane: jed

Chytenie koristi...

Čierna vdova si spriada svoje siete nízko pri zemi. Napína lepkavé vlákna medzi stebľá trávy, nízke rastliny alebo skalné výčnelky a v blízkosti čaká, kým sa do nich chytí korisť.

... a jej usmrtenie jedom

Čierna vdova premôže svoju korisť ostrými klepietkami, chelicerami, ktorými do chyteného živočícha vstrekuje

jed. Touto taktikou dokáže zabiť dokonca aj oveľa väčšie živočích, ako je ona sama, napríklad drobné jašterice.

Smrtiaca injekcia

Nebezpečné chelicery sa nachádzajú na hlave pod očami. Vnútri sú duté. V tejto dutine vedú jedové žľazy až do špičiek priústnych končatín. Na ochromenie koristi používa pavúk svoje chelicery ako injekčnú ihlu. Chytí svoju obeť, uhryzne ju a vstrekuje do nej svoj jed. Je to niečo podobné, ako keď u lekára dostanete injekciu.

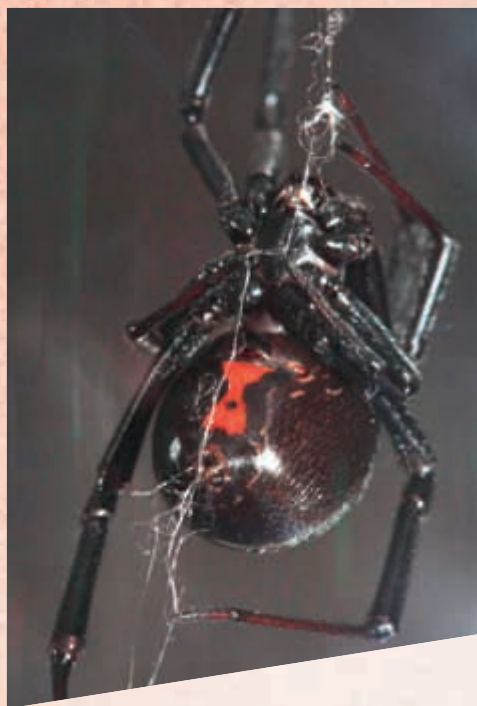

+++++

NEUVERITELNÉ SIETE

Pavučiny sú extrémne odolné proti roztrhnutiu. Pavúčie vlákno je pevnejšie ako oceľové vlákno rovnakej hmotnosti a dokonca pružnejšie ako rovnako vážiaca guma.

+++++

Účinok uhryznutia

Čierna vdova nie je veľmi veľká a nevyzerá príliš nebezpečne. Napriek tomu by ste ju nemali podceňovať. Asi hodinu po nijako zvlášť bolestivom uhryznutí sa dostaví strašná bolesť hlavy. Zimnica, kŕče, panická úzkosť a dýchavičnosť sú ďalšími symptómami otravy. Uvedené príznaky pretrvávajú dva až tri dni, potom nastáva zlepšenie.

+++++

PREVAŽNE MIERUMILOVNÁ

Čierna vdova v podstate nie je voči ľuďom agresívna. Človeka uhryzne iba v prípade, ak sa cíti ohrozená.

+++++

Kto prežije a kto zomrie?

Pre väčšinu dospelých sú následky uhryznutia veľmi bolestivé, nie však smrteľné. Oveľa nebezpečnejší je neurotoxický jed čiernej vdovy pre deti, staršie osoby a alergikov, ktorí môžu v najhoršom prípade zomrieť už po jednom uhryznutí.

Protijed

V dnešnej dobe je možné v prípade uhryznutia injekčne aplikovať antisérum. Vďaka nemu sa počet úmrtí výrazne znížil.

Štvorzubec

WANTED

Smrtiaca pochúťka

V Japonsku rozhoduje o živote a smrti kuchár. Aspoň pokiaľ zavítate do niektorej z tamojších reštaurácií a objednáte si štvorzubca, nazývaného fugu. Aj malá neopatrnosť kuchára pri príprave tejto špeciálnej lahôdky vás môže dostať na onen svet. Jed štvorzubca je totiž jedným z najsilnejších jedov, aké sa v prírode vyskytujú.

Jed

Dokonca aj malé množstvo tetrodotoxínu, tak sa smrtiaca látka volá, stačí na usmrtenie človeka. Dospelý človek zomrie už po požití množstva 0,5 až 1,5 miligramu jedu štvorzubca. To znamená, že táto guľovitá ryba je až 100-krát jedovatejšia ako čierna vdova.

Niekedy viac, inokedy menej jedovaté

Existuje takmer 190 rôznych druhov štvorzubcov. Nie všetky druhy sú rovnako jedovaté. Koncentrácia jedu sa navyše mení podľa ročného obdobia a nie je rovnomerne rozložená po celom tele ryby.

WANTED ŠTVORZUBEC

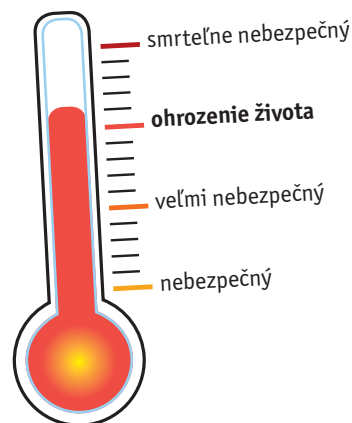
Veľkosť: 2 centimetre (štvorzubec trpasličí) až 1,2 metra (štvorzubec hviezdnatý)

Farba: v závislosti od druhu hnedočierna, žltá, biela, sivá, modrá, zelenkavá, s bodkami alebo prúžkami

Výskyt: tropické, subtropické a teplé moria, často na koralo- vých útesoch; niektoré druhy v sladkej vode

Potrava: ulitníky, kôrovce, príležitostne larvy komárov

Zbrane: jed

Smrť pri plnom vedomí

Ak nie je štvorzubec na tanieri správne vypitvaný, spozná to hosť veľmi rýchlo. Už o štvrt hodinu sa dostavia prvé príznaky otravy.

Predstaviť si to môžete takto: Najskôr človek pocíti pálenie a brnenie na jazyku a perách. Tento pocit môže pokračovať do končekov prstov na nohách. Vzápätí nato si už človek necíti svaly a ochrne. Potom prestane dýchať. Ak po štyroch až šiestich hodinách nenastane smrť, je otrávený úplne pri vedomí.

+++++

KUCHÁRI FUGU

Iba kuchárom, ktorí absolvovali špeciálny dvojročný kurz, je v Japonsku povolené túto smrteľne nebezpečnú rybu pripravovať. Napriek tomu opakovane dochádza k úmrtiam. V celej Európe je preto príprava tejto ryby zakázaná.

+++++

Extrémne jedovaté vnútornosti

Štvorzubec si jed netvorí sám, ale vytvárajú ho baktérie, ktoré kolonizujú tráviaci trakt štvorzubca, ten jed

zhromažďuje vo svojom tele. Smrteľne nebezpečné sú predovšetkým vnútornosti štvorzubca. Musia sa veľmi opa-

trne odstrániť. Až potom môže kuchársky odborník pripraviť pokrm z nejedovatej svaloviny.

Viac ako jedovatá ryba

Aj keď sa ju nechystáte zjesť, môže pre vás byť nebezpečná. Stretnutie s ňou už potom síce nebude smrteľné, ale stále ešte bude bolestivé. Pretože okrem jedu má štvorzubec ďalšie dve pôsobivé zbrane slúžiace na obranu najmä proti zvieracím útočníkom.

+++++

NEBEZPEČNÝ RAST ZUBOV

Ak chováte takúto rybu v akváriu, je potrebné pravidelne ju kŕmiť ulitníkmi s ulitou, aby si opotrebovala zuby, inak jej prerastú z papule von a ryba umrie od hladu.

+++++

Nepriateľ na obzore

V prípade nebezpečenstva alebo vzrušenia sa táto inak skôr obyčajná ryba nafúkne na impozantnú guľu. S týmto zámerom pumpuje vodu do časti žalúdka, kým nie je dokonale guľatá a oveľa väčšia ako predtým. Zároveň sa vztýčia drobné špicaté trne, ktoré nie sú za normálnych okolností vidieť. Takže ani živočíchy s veľkým hrdlom nedokážu štvorzubca ľahko prehltnúť.

Držte sa ďalej!

Svojimi hryzavými ústrojmi podobnými zobáku rozlúskne štvorzubec aj tvrdú lastúru. Zuby ostré ako britva sa pri tom silne opotrebovávajú, ale dorastú mu. Svojimi silnými zubami môže hociktorému neobozretnému potápačovi odhryznúť prst.

Slon

Mohutný suchozemský cicavec

Slon je najväčším suchozemským cicavcom na Zemi. S výškou štyri metre by prevyšoval vašich rodičov viac ako dvojnásobne. Takej veľkosti zodpovedá však aj jeho hmotnosť: jazýček váh sa u slonieho samca priblíži až k šiestim tonám.

Päť automobilov = jeden slon

Na vyváženie jedného slona by sme potrebovali asi päť áut. Dokážete si to predstaviť? Už novorodené slonie mláďa váži viac ako dospelý muž a je už meter vysoké.

Afrika alebo Ázia

Rozlišujeme tri druhy slonov: slona afrického, slona indického a slona pralesného. Môžete ich rozoznať okrem iného podľa uší. U slonov afrických sú uši oveľa väčšie a samice aj samce majú kly. Samice ázijských slonov nemajú buď žiadne, alebo majú len veľmi malé kly. Slon pralesný je najmenší z týchto troch druhov. Uši využívajú všetky nielen na ovievanie, ale aj na komunikáciu.

WANTED SLON

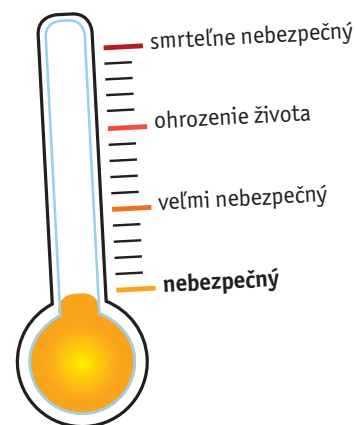
Veľkosť: výška až 4 metre a dĺžka až 10 metrov

Farba: sivá, hnedá

Výskyt: Afrika, Ázia

Potrava: tráva, listy, plody, korene

Zbrane: sila

Najdlhší nos na svete

Neexistuje žiadne zviera, ktoré by malo dlhší chobot. Ten slúži ako zmyslový orgán. Slon s jeho pomocou vyňucháva potravu, cíti nebezpečenstvo, ohmatáva zem alebo uchopuje veci. V chobote nie sú kosti a je teda veľmi pohyblivý. Sloníčatá musia cvičiť celé mesiace, kým sa naučia pohyby ovládať.

Chytré...

Okrem toho majú slony po vovraňovi najväčší mozog v živočíšnej ríši. Sú veľmi inteligentné

a učentlivé, preto ich ľudia v zajať často zaraďujú do rôznych show. Možno ste už v zoologic-

kej záhrade alebo v cirkuse videli predstavenie s týmito zvieracími veľikánmi.

... a rýchle

Často nám môže pripadať, že sa slony pohybujú pomerne pomaly, dokážu však aj naozaj dobre behať. Rozzúrené zviera môže dosiahnuť rýchlosť až 40 kilometrov za hodinu. Pri takej rýchlosti by náš útek pred slonom nemal zmysel.

VLÁDA MATIEK

Sloníčatá vyrastajú v stáde, ktoré sa skladá výlučne zo samíc. Vodcovská slonica je hlavou stáda, ktoré tvorí 15 až 20 zvierat.

Predzvesť útoku

Vzhľadom na to, že dospelé slony nemajú nepriateľov, správajú sa zvyčajne mierumilovne. Ak sa však cítia ohrozené, bez váhania na nepriateľa zaútočia. Útok si môžete predstaviť takto: slon roztiahne uši, zdvihne chobot a zroluje ho. Nato so sklone nou hlavou zaútočí na svojho protivníka. Proti ich obrovskej hmotnosti nemá nikto šancu.

HRUBOKOŽEC

Koža slona môže byť až tri centimetre hrubá. V pomere k veľkosti tela však jeho koža nie je hrubšia ako u človeka.

Smrtiace stretnutie

Najmä slonie samce môžu byť veľmi agresívne počas obdobia ruje, nazývaného „musth“. Ide o pravidelné hormonálne zmeny v tele samcov. Počas tohto obdobia neradno slony dráždiť.

Tu vidíte slona indického.

Slon verzus človek

Každý rok zomrie po útoku slonov zhruba 500 ľudí, väčšina z nich, asi 300, v Indii. Naproti tomu ľudia zabijú ročne okolo 35 000 slonov. Dôvodom je vyhľadávaná slonovina.

